

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/63/55/94

SZKOŁY, URZĘDY I SŁUŻBY PUBLICZNE W OCENIE OBYWATELI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

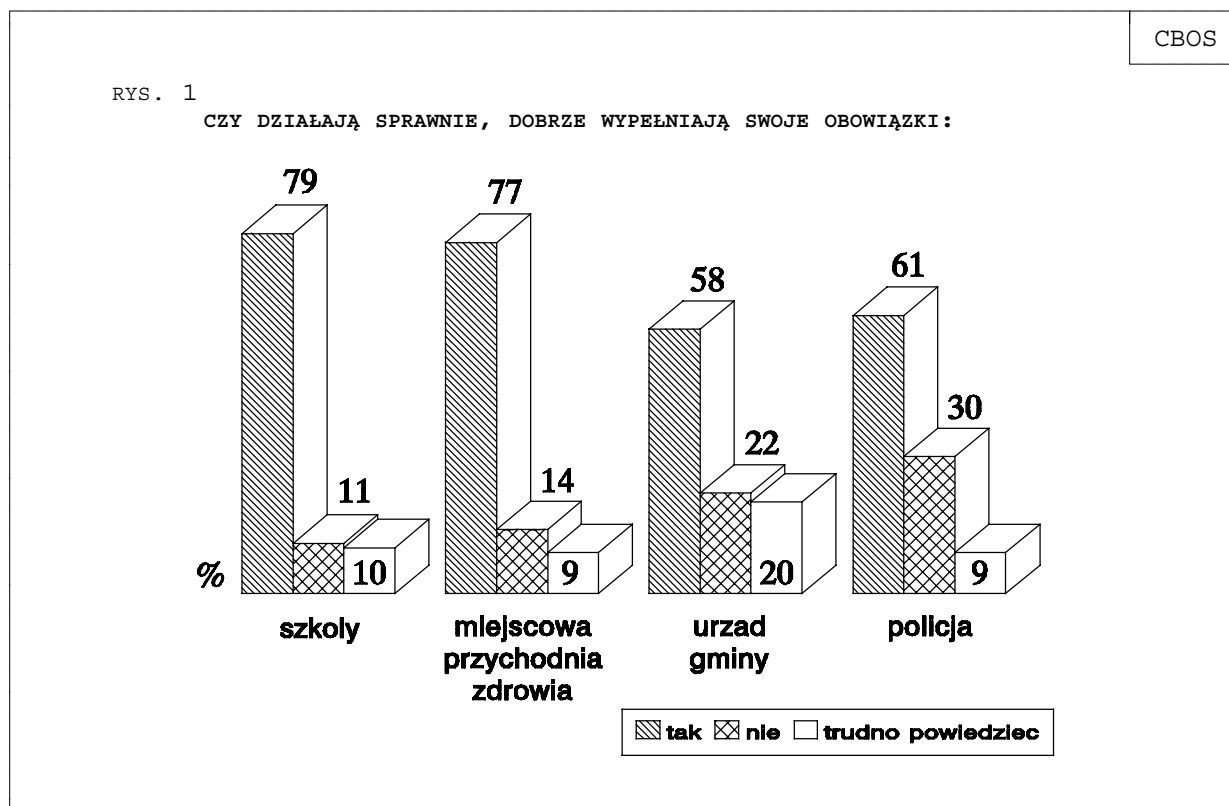
W ostatnich czterech latach nastąpiły duże zmiany w infrastrukturze społecznej, służącej zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnych. Państwo, przez czterdzieści lat jedyny dysponent społecznych funduszy, odstępuje od wielu spełnianych dotąd funkcji dopuszczając niepaństwową konkurencję (np. prywatne szkoły) lub też przekazując swoje dotychczasowe kompetencje władzom lokalnym i różnego typu organizacjom pozarządowym. Można przypuszczać, że proces ten, np. w związku z przejmowaniem szkolnictwa przez gminy czy koniecznością uregulowań w systemie ubezpieczeń społecznych i ochronie zdrowia, będzie się pogłębiał. Przedmiotem sondażu przeprowadzonego przez CBOS była ocena funkcjonowania najważniejszych instytucji ze społecznego otoczenia obywatela: szkół, urzędów, policji i służby zdrowia¹. To, jak ocenia się ich funkcjonowanie, w jakim stopniu ich obecny kształt i działalność odpowiadają społecznym oczekiwaniom, jest kwestią bardzo istotną, warunkuje bowiem poparcie bądź brak poparcia dla dokonujących się zmian. Opinie o funkcjonowaniu tych instytucji pozwolą też zweryfikować zasadność często spotykanej tezy o braku zaangażowania obywateli w sprawy ważne dla całej społeczności lokalnej.

---

¹ Badanie "Bezradność społeczna" - finansowane przez Komitet Badań Naukowych - przeprowadzono na zlecenie Instytutu Studiów Społecznych UW. Badanie zrealizowano w dniach 21 stycznia - 10 lutego '94 na 1650-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Funkcjonowanie instytucji użyteczności publicznej

W bloku pytań poświęconych życiu społeczności lokalnych zapytaliśmy badanych, jak oceniają funkcjonowanie tych, służebnych wobec obywatela, instytucji.

Zdecydowana większość ankietowanych wystawia dobre oceny wszystkim badanym instytucjom użyteczności publicznej - uważa, że dobrze wypełniają swoje statutowe obowiązki.

W zestawieniu porównawczym najgorzej wypada ocena działalności policji. Blisko jedna trzecia ankietowanych jest zdania, że nie wypełnia ona swoich zadań i jest niesprawna w działaniu². Można przypuszczać, że ta ocena jest związana z odnotowywanym od jakiegoś czasu znacznym wzrostem poczucia zagrożenia obywateli oraz nasilaniem się przestępczości. Jak wynika z badań, przeprowadzonych przez CBOS w listopadzie '93 na zlecenie Centralnego Ośrodka Metodyki Szkolenia Policji w Legionowie, taki sam odsetek ankietowanych (30%)

² Trzeba zaznaczyć, że badanie było przeprowadzone przed ujawnieniem przez prasę skandalu korupcyjnego w policji poznańskiej.

postrzega swoje miejsce zamieszkania jako okolicę niespokojną i niebezpieczną³. Tego rodzaju odczucia społeczne znajdują odzwierciedlenie w pogarszających się w ostatnim okresie wskaźnikach aprobaty działalności policji także w skali całego kraju⁴.

W lutym, w porównaniu z grudniem '93, wyraźnie zmniejszył się odsetek ankietowanych dobrze oceniających działalność policji jako jednej z najważniejszych instytucji kraju. Dwie trzecie respondentów stwierdziło, że policja dobrze służy społeczeństwu; z dezaprobatą o niej wyraziła się ponad jedna czwarta badanych (27%). Zatem ocena działalności policji w skali kraju jest tylko nieco lepsza od ocen efektywności jej działań dostrzeganych na szczeblu lokalnym.

Najwięcej zastrzeżeń pod adresem policji wysuwają mieszkańcy wielkich aglomeracji, gdzie skądinąd poczucie zagrożenia przestępczością jest największe. Jako nieudolną częściej niż inni postrzegają ją również osoby z wyższym wykształceniem, interesujące się polityką, a w grupach społeczno-zawodowych - przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, prywatni przedsiębiorcy oraz uczniowie i studenci⁵.

Trochę lepiej niż pracę miejscowej policji ocenia się funkcjonowanie urzędów gminnych. Co prawda, odsetek osób przekonanych o ich dobrej pracy jest nieco mniejszy niż w przypadku policji, to jednak również wyraźniej mniejszy jest odsetek osób wskazujących, że jest ona zła. Wynika to stąd, że stosunkowo duży odsetek ankietowanych, większy niż w przypadku policji - zapewne nie mając ostatnio kontaktu z urzędem - nie potrafi nic powiedzieć na temat jego pracy.

Spośród wymienionych instytucji ocena pracy urzędów gminnych przysporzyła ankietowanym najwięcej trudności. Wyrażenie własnej opinii przychodziło badanym tym trudniej, im większa jest zamieszkiwana przez nich miejscowość. Wielkość miejscowości najbardziej różnicuje też same oceny pracy gminnych urzędów. Najlepiej oceniają je mieszkańcy wsi, najgorzej - mieszkańcy wielkich aglomeracji. Można zatem przypuszczać, co potwierdzają inne

---

³ Zob. komunikat CBOS "Poczucie zagrożenia przestępczością w społeczeństwie polskim", marzec '94.

⁴ Zob. komunikat CBOS "Opinie o instytucjach publicznych po kryzysie rządowym", marzec '94.

⁵ Szczegółowe zróżnicowania zawierają tabele aneksowe.

badania⁶, że obciążenia związane z większą liczbą spraw i patentów, przypadających na urząd w dużym mieście, wpływają na jakość jego pracy, a tym samym na opinię, jaką mają o nim obywatele.

Najbardziej krytyczne w swych opiniach są osoby wykształcone, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz prywatni przedsiębiorcy. Najmniej zastrzeżeń mają rolnicy.

Najlepiej oceniana jest działalność szkół oraz służby zdrowia. Blisko 80% badanych uważa, że szkoły w ich okolicy oraz miejscowe przychodnie działają sprawnie i dobrze wykonują powierzone im zadania. Jest to godne odnotowania, tym bardziej że obie te instytucje, a zwłaszcza wymagająca większych środków do sprawnego funkcjonowania - służba zdrowia, są w związku z trudną sytuacją budżetu permanentnie niedoinwestowane. Dość zaskakujące jest też to, że wbrew niemal powszechnym narzekaniom na funkcjonowanie państwowej służby zdrowia aż tak wielu ankietowanych (77%) dobrze ocenia pracę swoich przychodni. Być może krytyczne oceny bardziej odnosiłyby się np. do szpitali.

Opinie o funkcjonowaniu przychodni zdrowia bardzo słabo różnicuje miejsce zamieszkania oraz wiek respondentów. Mniej zadowoleni z działalności przychodni i - jak można się domyślać na podstawie odsetka odpowiedzi "trudno powiedzieć" - rzadziej korzystający z ich usług są ludzie dobrze sytuowani, o wysokim poziomie wykształcenia i statusie zawodowym: przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz prywatni przedsiębiorcy.

Pracę szkół lepiej ocenia się na wsi niż w mieście. Bardziej krytyczni w swych opiniach są mieszkańcy wielkich aglomeracji, osoby z wyższym wykształceniem oraz przedstawiciele kadry kierowniczej. Jak można sądzić, ich oczekiwania wobec szkół, poziomu nauczania są wyższe.

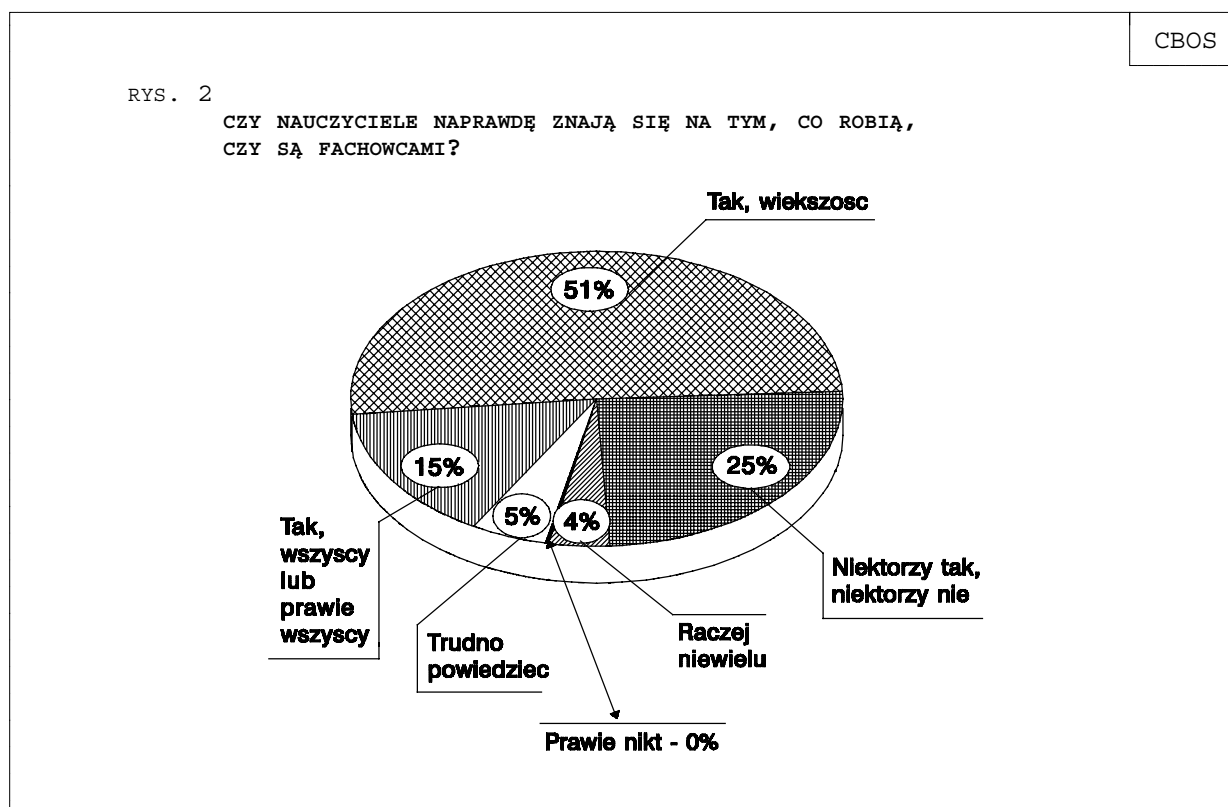
Poglądy ankietowanych o funkcjonowaniu w ich miejscu zamieszkania najważniejszych instytucji życia publicznego uzupełniliśmy o ocenę kompetencji i zaangażowania w pracę zatrudnionych w nich ludzi.

---

⁶ Zob. komunikat CBOS "Władze lokalne, radni i urzędy przed reformą administracji terenowej w Polsce", czerwiec '93.

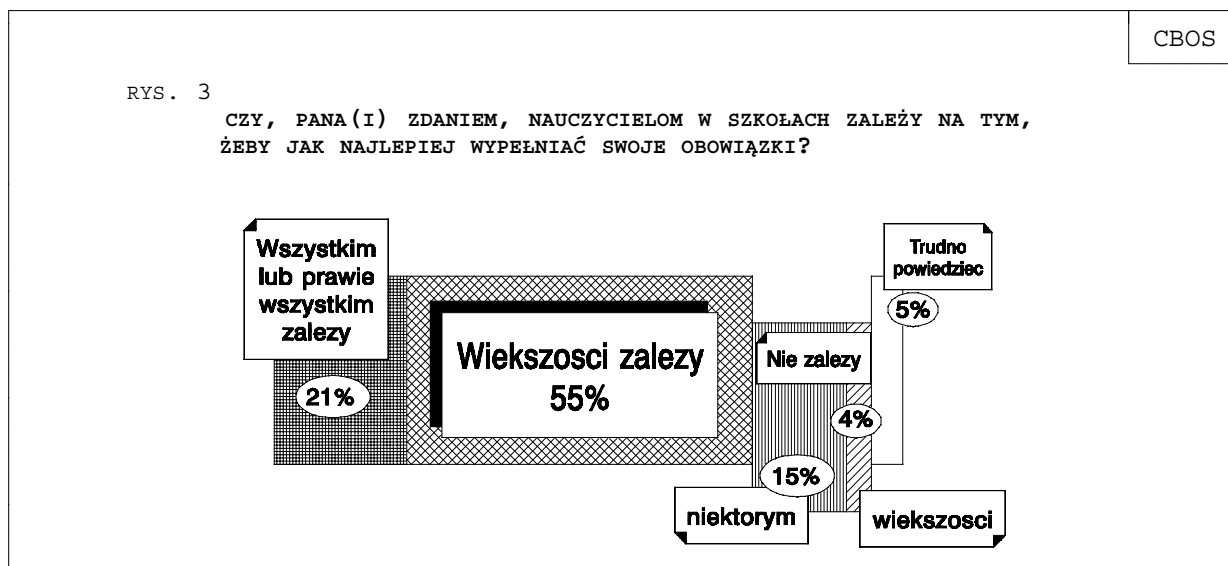
Nauczyciele

W opinii ankietowanych, działalność szkół budzi najmniej zastrzeżeń. Czy znaczy to, że nauczyciele najlepiej wypełniają swoje obowiązki zawodowe? Jak oceniany jest poziom przygotowania nauczycieli?

W opinii połowy respondentów, większość pedagogów miejscowych szkół to ludzie kompetentni. Co szósty opinię taką odnosi do wszystkich lub prawie wszystkich nauczycieli. O tym, że dobry nauczyciel należy do wyjątków, mówiło zaledwie 4% ankietowanych. Opinie te, jak i fakt, że częściej brak kompetencji zarzuca się np. lekarzom czy policjantom niż nauczycielom, oznacza, że w społecznych ocenach nie znajduje potwierdzenia często spotykany pogląd o negatywnej selekcji do tego zawodu.

W jeszcze większym stopniu niż kompetencje cenione jest zaangażowanie w pracę przedstawicieli tej grupy zawodowej.

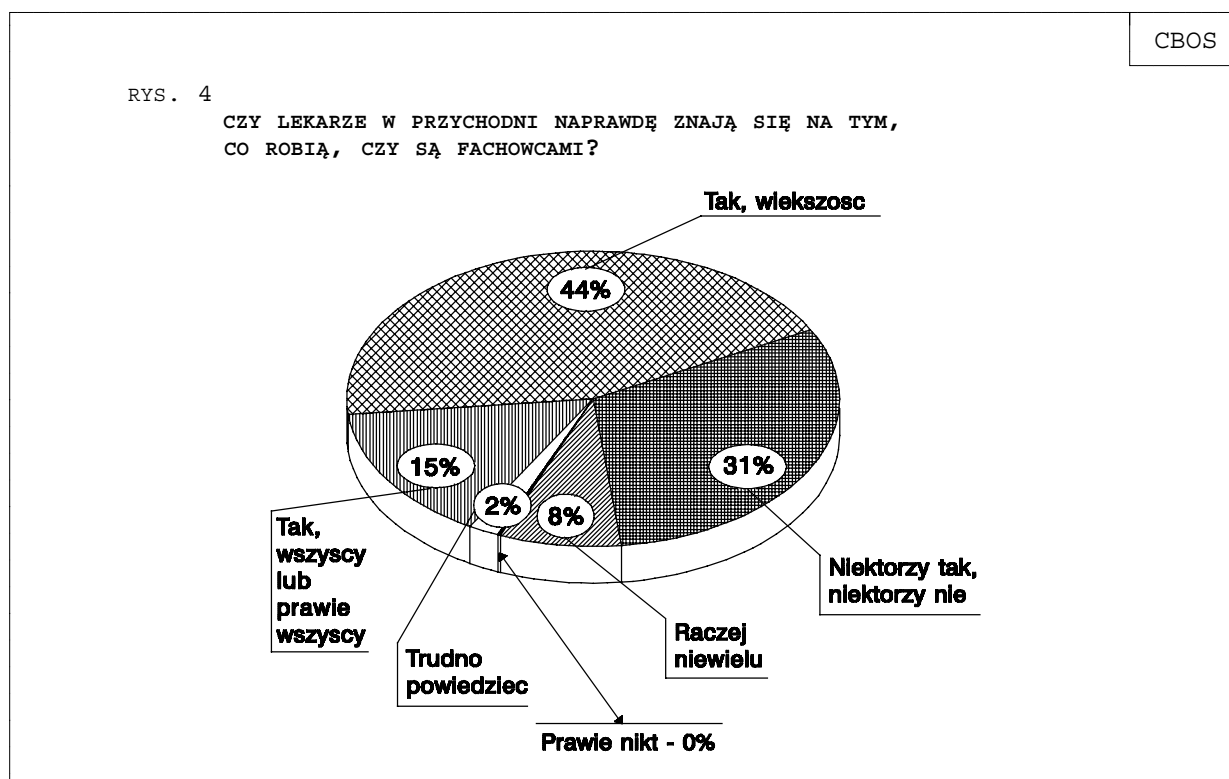
Ponad połowa ankietowanych uważa, że większości pedagogów zależy na tym, by dobrze wykonywać swoje obowiązki. Niemal jedna czwarta skłonna jest sądzić, że postawę taką reprezentują wszyscy bądź prawie wszyscy nauczyciele szkół. Ku takim opiniom może skłaniać świadomość bardzo niskich płac w szkolnictwie⁷, przez co pracę w tym zawodzie łatwiej można traktować jako powołanie.

Opinie o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli i ich zaangażowaniu są słabo zróżnicowane ze względu na cechy socjodemograficzne badanych. Ich przygotowanie zawodowe nieco krytyczniej niż inni oceniają mieszkańcy największych miast. Prawdopodobnie wiąże się to z faktem, że znacznie łatwiej tu o relatywizm w ocenach ze względu na dużą liczbę szkół. Krytycznym opiniom sprzyja też wyższy poziom wykształcenia i - jak można się domyślać - związane z tym większe wymagania wobec efektywności i poziomu nauczania w szkołach. Zaangażowanie w pracę nauczycieli najczęściej doceniają mieszkańcy wsi, zwłaszcza rolnicy. Szkoła jest tu na ogół bardziej istotną częścią życia społeczności lokalnej niż w miastach. Mieszkańcy wsi z pewnością lepiej też znają często gorsze niż w mieście warunki pracy swoich nauczycieli.

⁷ Komunikat CBOS "Postrzegana i postulowana hierarchia zarobków", marzec '94.

Lekarze

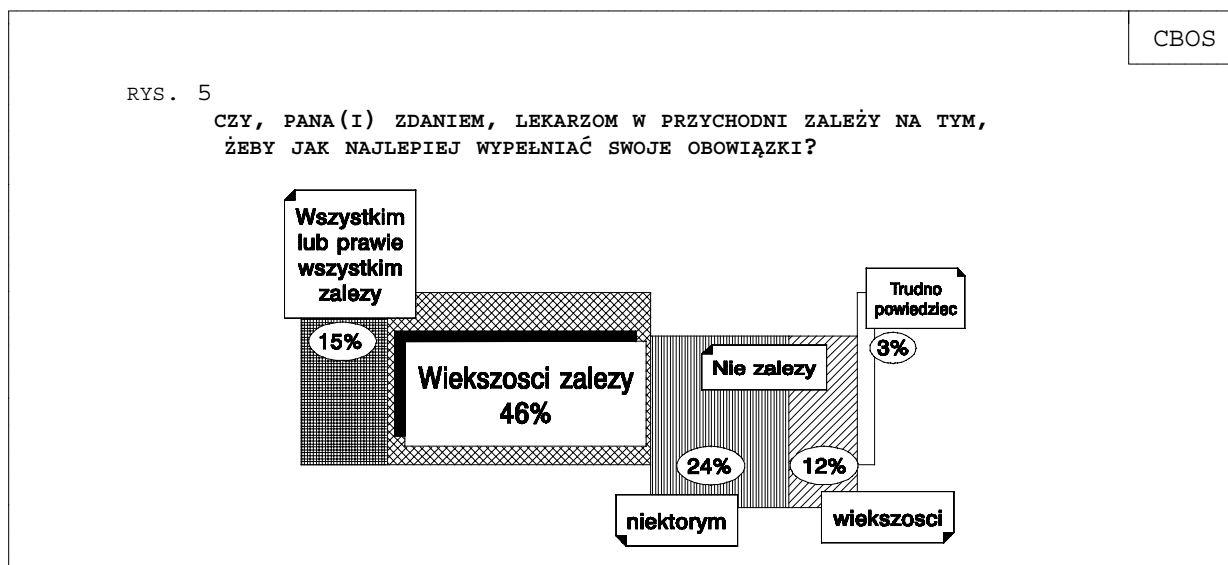
Inny wymiar, bez wątpienia, mają oceny fachowości lekarzy i ich zaangażowania w pracę. W tym przypadku w grę wchodzi nie tylko ocena poziomu zawodowego (laikowi czasami trudno jest go ocenić), ale także nasze samopoczucie jako pacjentów - sposób, w jaki jesteśmy traktowani przez lekarzy.

Większość ankietowanych pozytywnie ocenia poziom opieki lekarskiej w swojej przychodni. Ponad połowa badanych ma zaufanie do większości zatrudnionych tu lekarzy. Jednak stosunkowo duży odsetek respondentów kieruje pod adresem niektórych z nich zarzut braku fachowości. Blisko co trzeci ankietowany sądzi, że tylko niektórzy lekarze z przychodni znają się na swojej pracy, a prawie co dziesiąty zarzuca ignorancję zawodową większości spośród nich.

Podobnie ocenia się ich zaangażowanie w pracę.

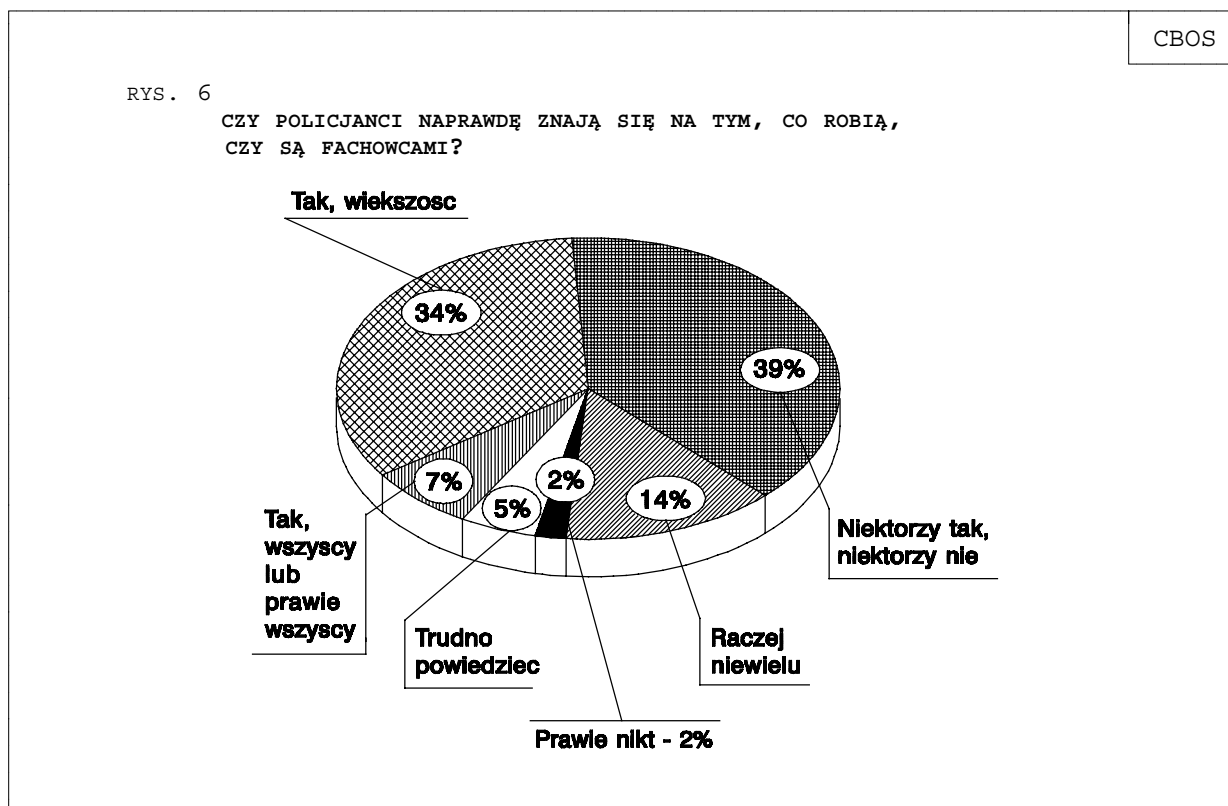

Prawie dwie trzecie ankietowanych uważa, że większość lekarzy stara się jak najlepiej służyć osobom chorym. Ale też ponad jedna trzecia jest zdania, że w ich przychodni pracują tacy, którzy lekceważą swoje obowiązki bądź nawet że taką postawę przyjmuje większość lekarzy.

Zarówno zaangażowanie w pracę, jak i kwalifikacje zawodowe lekarzy lepiej oceniają mieszkańcy wsi. Trochę lepszą opinię niż ogół badanych mają też o tej grupie zawodowej ludzie młodzi (w wieku do 24 lat) oraz osoby starsze - zapewne najczęściej korzystające z opieki lekarskiej w przychodniach i najbardziej jej potrzebujące. Krytycznym opiniom o kwalifikacjach zawodowych lekarzy sprzyja natomiast wyższy poziom wykształcenia i status zawodowy.

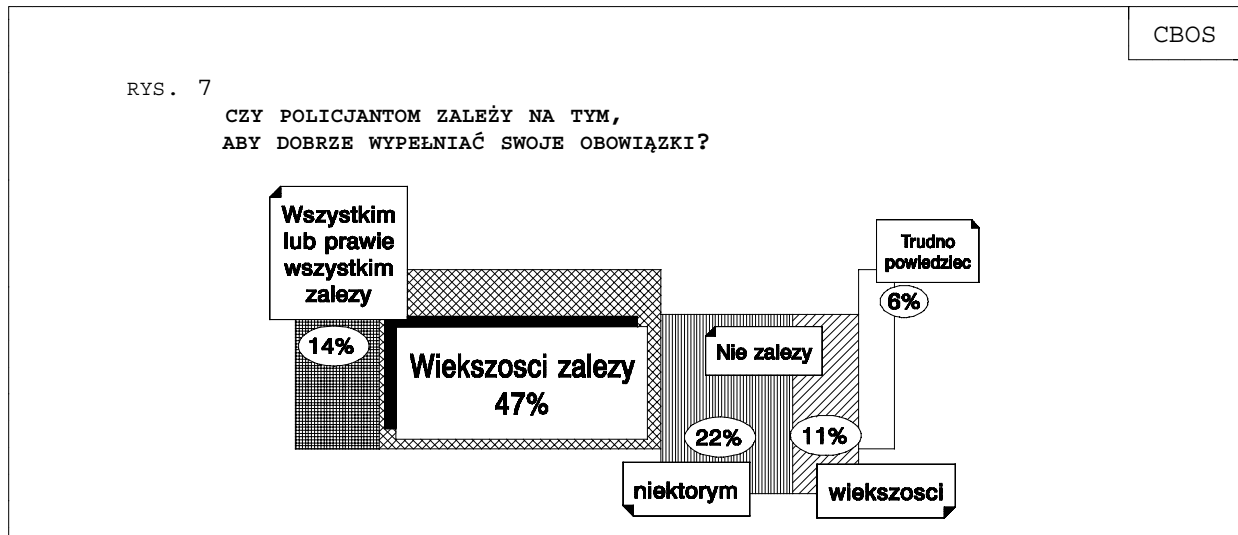
Policjanci

Jakość pracy i sprawność policji budzące najwięcej zastrzeżeń wśród badanych instytucji, związane są nie tylko z niedostatkami środków czy brakami kadrowymi, ale też z nie najlepszym - w przekonaniu ankietowanych - przygotowaniem zawodowym policjantów (współczynnik korelacji r Pearsona wynosi 0,47).

Zarzut braku kwalifikacji odnosi się do stosunkowo dużej części funkcjonariuszy policji. Prawie tyle samo zwolenników ma pogląd, że tylko część policjantów to ludzie kompetentni, co opinia, że większość z nich to fachowcy w swoim zawodzie. Co szósty respondent jest przekonany, że tylko nieliczni policjanci znają się na tym, co robią.

Lepiej niż kwalifikacje ocenia się stosunek policjantów do wypełnianych obowiązków. Prawie dwie trzecie ankietowanych uważa, że większość spośród funkcjonariuszy policji stara się wykonywać swoją pracę jak najlepiej.

Fachowość policjantów i ich zaangażowanie budzą najwięcej zastrzeżeń wśród mieszkańców małych miast. Bardziej wyrozumiali są natomiast, czując się mniej bezpiecznie i częściej źle oceniający działalność policji jako takiej, mieszkańcy wielkich miast. Można sądzić, że znajdują oni dodatkowe uzasadnienia słabych efektów działania policji, jak choćby rozmiary przestępczości czy niedostateczne wyposażenie techniczne i braki kadrowe. Najbardziej bezpiecznie czują się i najlepiej oceniają pracę swoich policjantów mieszkańcy wsi.

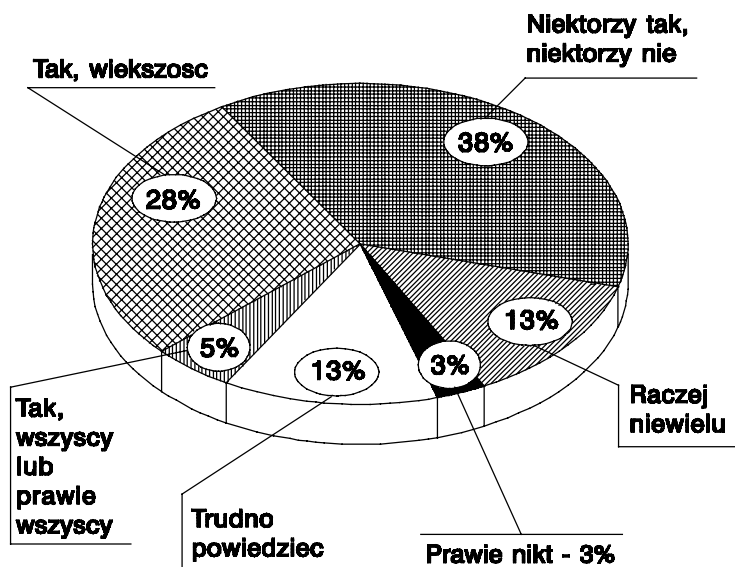
Urzednicy

Spośród omawianych tu przedstawicieli różnych zawodów najgorsze oceny uzyskali pracownicy urzędów.

Zaledwie jedna trzecia ankietowanych może powiedzieć o urzędnikach swojej gminy, że większość z nich to ludzie kompetentni. Przeważa opinia, że tylko część spośród nich naprawdę zna się na tym, co robi.

RYS. 8

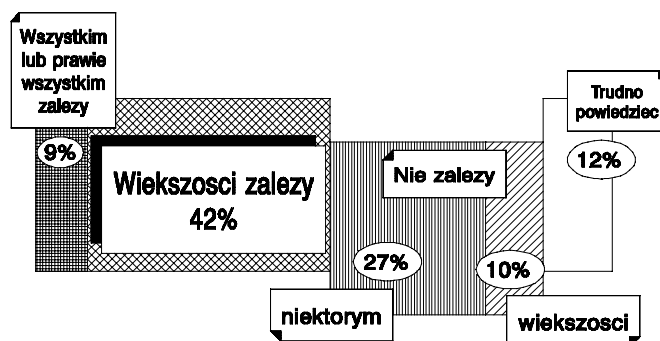
CZY URZĘDNIICY W GMINIE NAPRAWDĘ ZNAJĄ SIĘ NA TYM, CO ROBIĄ, CZY SĄ FACHOWCAMI?

W mniejszym stopniu niż brak kwalifikacji zarzuca się im niedostateczne zaangażowanie w pracę bądź lekceważący stosunek do spełnianych obowiązków. Ponad połowa respondentów uważa, że większość urzędników stara się dobrze pracować. Jednak i pod tym względem są oni oceniani gorzej niż nauczyciele, policjanci czy lekarze.

RYS. 9

CZY URZĘDNIKOM W GMINIE ZALEŻY NA TYM, ŻEBY JAK NAJLEPIEJ WYPEŁNIAĆ SWOJE OBOWIĄZKI?

Ponad jedna czwarta ankietowanych podkreśla nierzetelność w pracy urzędników, a co dziesiąty jest zdania, że większości z nich nie zależy na poważnym traktowaniu swoich zajęć.

Oceny pracy urzędników różnicuje przede wszystkim wielkość zamieszkiwanej miejscowości. Im większa miejscowość, tym gorsze doświadczenia z kontaktów z pracownikami urzędu - gorsza ocena ich kompetencji i stosunku do obowiązków, co z pewnością dla większości ankietowanych oznacza stosunek do petenta. Jest to poniekąd zrozumiałe, ponieważ liczba petentów przypadających na jednego pracownika jest tym większa, im większa jest miejscowość, w której ów urząd się znajduje.

Krytycznym ocenom wyraźnie też sprzyja wyższy poziom wykształcenia. Fachowość urzędników i ich zaangażowanie w pracę najgorzej oceniają przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz prywatni przedsiębiorcy - zapewne często mający do czynienia z lokalną biurokracją. Kompetencje urzędników i ich pracę, tak samo jak funkcjonowanie samego urzędu gminy, najlepiej oceniają rolnicy. Zapewne nie bez znaczenia jest to, że pracujący w urzędzie ludzie rzadziej są tu tylko anonimowymi urzędnikami.

Opinie o swojej pracy urzędy gminne bardziej niż inne omawiane tu instytucje lokalne zawdzięczają swoim urzędnikom. Bardzo silne okazały się zależności między ocenami kompetencji zatrudnionych tu urzędników i ich stosunkiem do obowiązków a ogólną oceną pracy całego urzędu (wartość współczynników korelacji r Pearsona wynosi odpowiednio: 0.54 i 0.53).

Warto zaznaczyć, że o ile ogólna ocena pracy i sprawności instytucji jest nieco gorsza w przypadku policji niż gminnego urzędu, o tyle ocena pracowników tych instytucji i ich kompetencji wypada na niekorzyść urzędników, a nie policjantów. Można ten fakt interpretować na dwa sposoby. Albo gorzej oceniana jakość pracy policji znajduje większe usprawiedliwienie w warunkach zewnętrznych - zwiększeniu się przestępczości czy w niedostatku odpowiedniego wyposażenia, a mniej wynika z pracy i starań samych policjantów. Albo brak poczucia bezpieczeństwa jest o tyle istotniejszy, że w ogólnym rachunku bardziej podkreśla się niesprawność policji nieco lekceważąc braki w pracy urzędów, co ujawnia się dopiero w ocenie fachowości i zaangażowania ich pracowników.

★

★

★

Większość ankietowanych na ogół wyraża zadowolenie z pracy instytucji użyteczności publicznej znajdujących się w ich otoczeniu. Najlepiej oceniają funkcjonowanie szkół i przychodni zdrowia. Tego rodzaju zadowolenie może oznaczać akceptację obecnego stanu rzeczy, a wobec tego dokonujące się zmiany instytucjonalne mogą nie znajdować wystarczającego zrozumienia i aprobaty. Wydaje się, że stosunkowo najchętniej - szczególnie w miastach - przyjęto by przekształcenia w systemie ochrony bezpieczeństwa obywateli. Wypowiadając się w sprawie kompetencji i zaangażowania w pracy przedstawicieli wymienionych zawodów respondenci najwyżej oceniają fachowość i sumienność pracy nauczycieli. Doceniają również fachowość lekarzy. U policjantów dostrzegają ich poświęcenie i rzetelność w pracy, nieco gorzej natomiast oceniają ich kwalifikacje. Można przypuszczać, że o ile w przypadku nauczycieli czy lekarzy zdobyte przez nich wykształcenie i dotychczasowe doświadczenie, według opinii społecznej, wystarczają do sprawnego funkcjonowania zawodowego, o tyle w przypadku policji okazują się w obecnych warunkach zbyt słabe. Najbardziej krytycznie badani zapatrują się na pracę urzędników i urzędów.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. śląskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy szkoły działają sprawnie, czy dobrze wypełniają swoje obowiązki?
(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	79	11	10	1657
Płeć				
Mężczyźni	80	11	9	760
Kobiety	78	11	11	897
Wiek				
do 24 lat	80	13	7	225
25-34	81	13	6	346
35-44	82	9	9	449
45-54	75	12	14	292
55-64	74	10	15	340
65 lat i więcej	60	20	20	5
Miejsce zamieszkania				
Wieś	83	8	9	627
Miasto do 20 tys.	80	7	13	192
od 21 do 100 tys.	74	15	11	331
101-500 tys.	80	10	10	312
501 tys. i więcej mieszk.	69	21	10	195
Region				
Północny	78	12	10	209
Zachodni	79	14	7	180
Środkowo-zachodni	79	7	14	241
Środkowy	74	14	13	288
Wschodni	80	10	10	184
Południowo-wschodni	81	12	6	283
Południowo-zachodni	81	8	11	272
Wykształcenie				
Podstawowe	80	9	11	547
Zasadnicze zawodowe	83	7	11	446
Średnie	76	14	10	507
Wyższe	74	22	4	157
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	75	23	3	142
Prac. umysł. niż. szczebla	78	12	10	139
Pracownicy fiz. - umysł.	86	9	5	88
Robotnicy wykwalifikowani	82	11	7	196
Robotnicy niewykwalifik.	76	9	15	74
Rolnicy	82	5	12	137
Prywatni przedsiębiorcy	73	16	10	86
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	75	10	15	395
Uczniowie i studenci	82	16	3	103
Bezrobotni	80	8	12	163
Gospodynie domowe i inni	83	7	11	133
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	84	5	10	293
750 tys. - 1249 tys.	84	8	8	444
1250 tys. - 1749 tys.	77	12	10	317
1750 tys. - 2249 tys.	81	9	10	253
2250 tys. i powyżej	69	20	11	315
Ocena własnych war. mater.				
Złe	79	9	12	657
Średnie	80	11	9	654
Dobre	76	15	9	336
Zainteresowanie polityką				
Duże	76	18	7	215
Średnie	80	11	9	699
Małe lub żadne	79	9	13	742
Poglądy polityczne				
Lewica	81	11	8	375
Centrum	80	10	9	532
Prawica	79	16	5	293
Trudno powiedzieć	74	9	17	454

Tabela 2. Czy miejscowa przychodnia działa sprawnie, czy dobrze wypełnia swoje obowiązki?

(%)

	Tak	Mie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	77	14	9	1660
Płeć				
Mężczyźni	78	12	10	762
Kobiety	76	16	8	898
Wiek				
do 24 lat	78	15	8	225
25-34	74	18	8	346
35-44	77	14	9	451
45-54	78	12	10	292
55-64	80	11	9	341
65 lat i więcej	60	20	20	5
Miejsce zamieszkania				
Wieś	78	14	8	628
Miasto do 20 tys.	82	13	6	192
od 21 do 100 tys.	74	15	11	331
101-500 tys.	79	12	9	312
501 tys.i więcej mieszk.	75	15	11	197
Region				
Północny	76	11	12	209
Zachodni	77	18	5	180
Środkowozachodni	73	15	12	241
Środkowy	77	13	10	290
Wschodni	82	14	5	185
Południowo-wschodni	72	17	11	283
Południowo-zachodni	85	10	5	272
Wykształcenie				
Podstawowe	81	13	7	548
Zasadnicze zawodowe	80	11	9	446
Średnie	75	16	9	507
Wyższe	65	20	14	159
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	68	20	13	143
Prac. umysł. niż. szczebla	74	15	11	139
Pracownicy fiz.- umysł.	75	14	11	88
Robotnicy wykwalifikowani	78	14	8	196
Robotnicy niewykwalifik.	79	15	7	75
Rolnicy	78	13	9	137
Prywatni przedsiębiorcy	71	13	16	86
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	81	13	7	395
Uczniowie i studenci	81	14	6	103
Bezrobotni	82	10	8	164
Gospodynie domowe i inni	75	17	8	133
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	78	14	8	293
750 tys. - 1249 tys.	81	15	4	445
1250 tys. - 1749 tys.	79	14	7	317
1750 tys. - 2249 tys.	75	12	13	254
2250 tys. i powyżej	72	15	13	315
Ocena własnych war. mater.				
Złe	77	14	9	658
Średnie	79	13	8	656
Dobre	75	15	10	336
Zainteresowanie polityką				
Duże	74	16	10	216
Średnie	81	12	8	700
Małe lub żadne	75	15	10	743
Poglądy polityczne				
Lewica	81	13	7	376
Centrum	77	14	9	533
Prawica	75	16	9	293
Trudno powiedzieć	76	14	10	455

Tabela 3. Czy urząd gminy działa sprawnie, czy dobrze wypełnia swoje obowiązki? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	58	22	20	1659
Płeć				
Mężczyźni	59	23	18	761
Kobiety	57	21	22	898
Wiek				
do 24 lat	56	21	23	225
25-34	59	25	16	346
35-44	58	22	21	451
45-54	59	18	23	292
55-64	58	22	21	340
65 lat i więcej	40	20	40	5
Miejsce zamieszkania				
Wieś	68	17	15	628
Miasto do 20 tys.	56	23	20	192
od 21 do 100 tys.	57	23	20	331
101-500 tys.	51	24	24	312
501 tys.i więcej mieszk.	38	28	34	196
Region				
Północny	56	25	19	209
Zachodni	58	24	17	180
Środkowozachodni	63	16	21	241
Środkowy	55	22	24	289
Wschodni	58	20	22	185
Południowo-wschodni	54	24	22	283
Południowo-zachodni	62	21	18	272
Wykształcenie				
Podstawowe	62	17	21	548
Zasadnicze zawodowe	59	21	20	446
Średnie	56	24	20	507
Wyższe	45	32	23	158
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	46	31	23	142
Prac.umysł.niż.szczębla	63	16	21	139
Pracownicy fiz.- umysł.	60	26	14	88
Robotnicy wykwalifikowani	59	22	19	196
Robotnicy niewykwalifik.	55	20	25	75
Rolnicy	74	10	16	137
Prywatni przedsiębiorcy	49	31	20	86
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	57	22	21	395
Uczniowie i studenci	50	22	28	103
Bezrobotni	60	24	16	164
Gospodynie domowe i inni	61	14	25	133
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys.zł	62	20	18	293
750 tys. - 1249 tys.	60	21	19	445
1250 tys. - 1749 tys.	59	18	23	317
1750 tys. - 2249 tys.	58	22	20	254
2250 tys. i powyżej	50	28	22	315
Ocena własnych war. mater.				
Złe	54	25	21	658
Średnie	61	18	21	655
Dobre	60	22	18	336
Zainteresowanie polityką				
Duże	55	30	15	215
Średnie	61	22	18	700
Małe lub żadne	56	19	25	743
Poglądy polityczne				
Lewica	61	23	16	375
Centrum	62	21	17	533
Prawica	57	27	16	293
Trudno powiedzieć	52	18	31	455

Tabela 4. Czy policja działa sprawnie, czy dobrze wypełnia swoje obowiązki? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	61	30	9	1659
Płeć				
Mężczyźni	61	31	8	761
Kobiety	61	29	10	898
Wiek				
do 24 lat	58	34	8	225
25-34	61	30	9	346
35-44	63	29	8	451
45-54	61	29	10	292
55-64	61	27	11	340
65 lat i więcej	40	40	20	5
Miejsce zamieszkania				
Wieś	65	24	10	628
Miasto do 20 tys.	56	33	11	192
od 21 do 100 tys.	57	33	10	331
101-500 tys.	63	29	7	312
501 tys.i więcej mieszk.	54	39	7	196
Region				
Północny	56	33	11	209
Zachodni	62	28	11	180
Środkowozachodni	70	21	9	241
Środkowy	51	39	10	289
Wschodni	53	35	12	185
Południowo-wschodni	62	30	8	283
Południowo-zachodni	72	22	6	272
Wykształcenie				
Podstawowe	63	26	11	548
Zasadnicze zawodowe	61	30	9	446
Średnie	62	31	8	507
Wyższe	54	39	8	158
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	56	37	6	142
Prac. umysł.niż.szczebła	70	23	7	139
Pracownicy fiz.- umysł.	61	28	10	88
Robotnicy wykwalifikowani	58	35	7	196
Robotnicy niewykwalifik.	59	31	11	75
Rolnicy	61	26	13	137
Prywatni przedsiębiorcy	59	34	7	86
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	60	28	12	395
Uczniowie i studenci	58	36	6	103
Bezrobotni	63	29	8	164
Gospodynie domowe i inni	66	26	8	133
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	61	28	12	293
750 tys. - 1249 tys.	62	30	8	445
1250 tys. - 1749 tys.	61	30	9	317
1750 tys. - 2249 tys.	63	25	11	254
2250 tys. i powyżej	58	35	7	315
Ocena własnych war. mater.				
Złe	58	32	10	658
Średnie	64	27	9	655
Dobre	60	32	8	336
Zainteresowanie polityką				
Duże	58	35	7	215
Średnie	63	32	5	700
Małe lub żadne	60	26	14	743
Poglądy polityczne				
Lewica	65	29	6	375
Centrum	63	29	8	533
Prawica	63	33	4	293
Trudno powiedzieć	54	29	17	455